

Magyarország területén élő nemzetiségek helyzetéről

(2013. február — 2015. február)

(Folytatás)

Oktatás

Az óvodai nevelés, az iskolára való felkészítés az első lépcsőfok a későbbi iskolai lemorzsolódás megakadályozásában. Az intézményes nevelés „első bástyájaként” kiemelt szerepet tölt be a szülők hozzáállásának formálásában is. A hátrányos helyzetű gyerekek 3 éves korban történő óvodai ellátásának kiszélesítése, mint cél két alintézkedésben valósul meg. Az „óvodai ellátás elérhetőségének biztosítására minden olyan településen, ahol a hátrányos helyzetű gyerekek száma ezt indokolja” című alintézkedéssel kapcsolatban a feladatterv, az óvodai férőhelyigény településszintű összesítése, 2011 novemberében elkészült. A feladattervhez kapcsolódó infrastrukturális beruházás, a nevelési intézmények fejlesztése új óvodai csoportszobákkal „Az ellátás hozzáférhetővé tétele azokon a településeken is, ahol óvodai feladatellátási hely nem működtethető” című alintézkedésben valósul meg. Ez minimum 20 fő befogadására alkalmas új óvodai csoportszobák kialakítását jelenti a DAOP-4.2.1-11, ÉAOP-4.1.1/A-11, ÉMOP-4.3.1/A-11, KMOP-4.6.1-11, DDOP-3.1.2-12 és NYDOP-5.3.1-12 kiírások keretében. A támogatott pályázatok összesített adatai alapján 5439 férőhely létesült.

Az esélyteremtő támogatások célja, hogy a gyermek iskolai eredményeiben kevésbé legyen meghatározó a család társadalmi-gazdasági státusza, ösztönözze az eredményes, innovatív pedagógiai módszerek alkalmazását, támogassa a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai részvételét és iskolai sikerességét. További célja, hogy csökkentse a szegregáció mértékét, erősítse az együttműködést más ágazatokkal és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szüleivel, valamint anyagi támogatással ösztönözze a résztvevő pedagógusokat.

2013-ban létrejött a KLIK, mely az állami fenntartású köznevelési intézmények fenntartásáért felelős, így az állami intézmények és a nem állami, nem önkormányzati köznevelési intézmények integrációs és képesség-ki-bontakoztató felkészítés programjának szabályozása különvált egymástól. A nem állami, nem önkormányzati köznevelési intézményekre 2013-ban az oktatási esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról szóló 54/2013. (VII. 26.) EMMI rendelet, az állami fenntartású iskolákra pedig az oktatási esélyegyenlőséget szolgáló támogatások felhasználásának rendjéről szóló 24/2013. (VIII.1.) EMMI utasítás vonatkozott.

Az *Integrációs Pedagógiai Rendszer* (a továbbiakban: IPR) a magyar köznevelésben megvalósuló olyan felzárkózást megcélzó pedagógiai keretrendszer, amelynek alapelve az együttnevelés. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, eltérő nevelési igényű, többségében roma gyermekek egy osztályban, csoportban történő nevelése, oktatása együtt valósul meg a többségi gyermekekkel, tanulókkal. A 2014/2015 tanítási/nevelési évben a programba bevont intézmények száma: 1632, a tanulók/gyermekek száma: 94 657 fő. Ezek az adatok részleteiben lebonntva a következők:

- Önkormányzati fenntartású óvoda: 560, gyermekek száma: 19 190 fő;
- Nem állami, nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmény (iskola): 109, tanulók száma: 6 460 fő,
- Nem állami, nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmény (óvoda): 49, gyermekek száma: 1732 fő,
- KLIK (állami intézményfenntartó központ): 914, tanulók száma: 67 275 fő.

A 2014-ig hazai forrásból finanszírozott program a 2015. évtől uniós finanszírozásból valósul meg: Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program: 4,2 Mrd Ft, VEKOP: 100 M Ft. Az áterelés (1 050 M Ft) az IPR program csak egy részét jelentette, a program másik része az állami fenntartású köznevelési intézményekben valósult meg. (KLIK). A beszámoló összeállításakor fennálló állapot szerint az IPR program finanszírozása két teljesen eltérő módon valósul meg:

1. A KLIK fenntartásában lévő köznevelési intézmények: saját költségvetésükből kötelesek biztosítani a forrást az intézmények számára;
2. az önkormányzati fenntartású óvodák, a nem állami, nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmények (általános iskola, középfokú iskola, óvoda): uniós forrásból.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 171-173. §-ai alapján az esélyteremtő támogatások céljai:

- a magyar köznevelésben az esélyegyenlőség érvényesülésének elősegítése és a köznevelés rendszerének esélyteremtő és felzárkóztató szerepének megerősítése a hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók vonatkozásában;
- az óvoda, általános iskola és középfokú iskola gyermekei és tanulói szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányok ellensúlyozása céljából képesség kibontakoztató - integrációs felkészítés szervezése;
- a gyermekek/tanulók egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése;
- a köznevelési intézményrendszer alkalmassá tétele a hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók eredményes nevelésére, oktatására; a gyermekek óvodai beilleszkedésének és a tanulók iskolai sikerességének támogatása;
- a hátrányos helyzetű, köztük roma gyermekek számára kiemelten fontos, a korai életkorban történő kötelező óvodába járást biztosító feltételek és az integrált oktatás humán és tárgyi, valamint pedagógiai feltételeinek megteremtése;
- a köznevelési intézmények pedagógiai módszerekben való megújulása annak érdekében, hogy minél inkább képesek legyenek a hátrányos helyzetű tanulók eredményes integrált nevelésére, továbbtanulási esélyeik növelésére.

Részcélok:

- az óvodai és iskolai felzárkózás esélyeinek növelése,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók minőségi neveléshez, oktatáshoz való hozzáféréseinek támogatása,
- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók óvodai és iskolai felzárkózást segítő modell értékű programok elterjesztésének és továbbfejlesztésének támogatása,
- a gyermekek hároméves kortól történő óvodába járásának támogatása.

A támogatást igénylők köre: önkormányzatú fenntartású óvoda; nem állami, nem önkormányzati fenntartású köznevelési intézmény (óvoda, általános iskola, középfokú iskola).

A TÁMOP 3.3.9 konstrukció *tanoda* és második esély típusú programjai támogatási kiírásai 2012. III. negyedévében megjelentek a KMR és konvergencia régiókban, illetve külön kiírások a hátrányos helyzetű kistérségekben. A mintegy 7,5 Mrd Ft értékű támogatási szerződések 2013-ban kerültek megkötésre, a projektek 2015 júniusáig valósulnak meg. A TÁMOP 3.3.9 projekt keretében összesen 125 tanodát támogatott a kiíró. 2013 októberében a 1736/2013 (X.11.) Korm. határozattal a TÁMOP-3.3.9.A-12/2 konstrukció esetében 810 M Ft forrásbevonás történt, ezzel további tanodák támogatására nyílt lehetőség a konvergencia régióban.

A Tanoda típusú programok a Hátrányos Helyzetű kistérségekben c. program keretében 2013 októberében a 1736/2013 (X.11.) Korm. határozattal a TÁMOP-3.3.9.C-12 konstrukcióval 510 M Ft összegű forrásbevonás történt, ezzel további 24 tanoda támogatására nyílt lehetőség a hátrányos helyzetű térségekben. Ezek a tanodák 2015. október 30-ig valósíthatják meg programjaikat. A tanoda konstrukció keretein belül összesen 5,3 Mrd Ft keretösszegeből összesen 178 tanoda támogatása valósul meg mintegy 5000 tanuló bevonásával. Emellett 28 második esély program valósul meg kb. 560 tanuló bevonásával.

A *végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentését* célzó nemzeti stratégia kidolgozása, a stratégia megalapozása érdekében a tárca háttérintézménye, az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet, a Tempus Közalapítvány és a Budapesti Corvinus Egyetem a 2012 LLP KA1 *Specific Call for proposals EACEA/20/2012 „Implementation of the European strategic objectives in Education and Training (ET 2020)”* elnevezésű felhívás keretében pályázatot nyújtott be az EU Bizottsághoz. A projekt fő célja, hogy szakpolitikai ajánlásokat fogalmazzon meg a végzettség nélküli iskolaelhagyáshoz kapcsolódó nemzeti stratégia elkészítéséhez, annak háttérét és alapját képezze. A projekt megvalósítása 2013 márciusában kezdődött.

Az Európa 2020 stratégiában kiemelt célként szerepel a végzettség nélküli iskolaelhagyás csökkentése a 2009. évi 14,3%-ról 10% alá. Magyarország vállalása, hogy a végzettség nélküli iskolaelhagyók arányát 2020-ra 10%-ra csökkenti. (Eredmények: 2010: 10,8%; 2011: 11,4%; 2012: 11,8%; 2013: 11,9%; 2014: 11,4%). A vállalás teljesítése érde-

kében 2013 végére elkészült a végzettség nélküli iskolaelhagyás elleni középtávú stratégia, amelynek elfogadása folyamatban van. A Stratégia a fenti célkitűzések érdekében kiterjed a kora gyermekkori ellátásoktól kezdődően a felső középfokú oktatásig; tanköteles tanulók és tankötelezettségi korhatáron túli fiatalok oktatási, képzési rendszerbe történő bevonására irányuló intézkedéseket egyaránt tartalmaz, megelőzést, intervenciót és kompenzációt szolgáló beavatkozási területek szerinti megközelítésben. A lemorzsolódással veszélyeztetett tanulói csoportok – hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók, sajátos nevelési igényű tanulók – támogatása kiemelt hangsúllyal szerepel a dokumentumban.

A TÁMOP 3.3.10. „Továbbtanulást erősítő kezdeményezések támogatása” konstrukció célja, hogy hozzájáruljon a középiskolai lemorzsolódás csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű középiskolai tanulók középfokú végzettségének megszerzéséhez, illetve a tanulók felsőoktatási képzésbe való jelentkezéséhez és a bekerülés esélyeinek növeléséhez. A konstrukció alapvető célja elsősorban a középfokú végzettséget megszerző hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók számának és arányának növelése, illetve a felsőoktatásba jelentkező HH hallgatók számának növelése, az idáig vezető út megerősítése. Olyan tanulást támogató rendszerek kialakítása, amelyek az egyéni tanulási igényekre reagálva járulnak hozzá a személyes kompetenciák fejlesztéséhez.

A programot 92 intézmény valósítja meg csaknem 2000 hátrányos helyzetű tanuló bevonásával. A konstrukció 2015. június 30-ával zárult, de több pályázó kérte a megvalósítási időszak 2-3 hónappal történő meghosszabbítását.

Az *Útravaló Ösztöndíjprogram Út az érettségihez*, *Út a középiskolába* és *Út a diplomához* alprogramjainak forrását 2014-ben a XX. 20/59/7. Roma ösztöndíjprogramok fejezeti kezelésű előirányzat biztosította. Az *Út a középiskolába* és *„Út az érettségihez”* alprogramok keretösszege a 2014/2015-ös tanévre 1 809,221 M Ft volt, az *Út a diplomához* alprogramé 200 M Ft. Az *Út a középiskolába* és *Út az érettségihez* alprogramok megvalósítása 2015-ben egy három éves 6 Mrd Ft keretösszegű kiemelt projekt keretében zajlik, mely biztosítja az alprogramok szakmai támogatását is. A 2014/15-ös tanévre a pályázat 2014. május 20-án megjelent. Az *Út a szakmához* alprogram finanszírozására a 2014/2015-ös tanévben 234,34 M Ft állt rendelkezésre, mely a továbbfutó tanulók támogatására biztosított lehetőséget. Az *Út a diplomához* alprogram 2015. évi forrását központi költségvetésből 210 M Ft biztosítja.

Az intézkedés végrehajtása folyamatos. A 2014/2015. évre vonatkozó pályázatok megvalósítása a tervek szerint történt; az *Út a szakmához* alprogram esetében problémát jelentett, hogy forráshiány miatt csak a programban előző évben is részt vevő (továbbfutó) tanulók támogatására nyílt lehetőség. A 2014/2015-ös tanév során a résztvevő hátrányos helyzetű hallgatók/tanulók száma 12 832, ebből roma származásáról nyilatkozott 6 714 fő.

A végrehajtás során nehézséget jelent, hogy az *Út a középiskolába* és az *Út az érettségihez* alprogramokat a 2015, 2016 és 2017. tanévben hazai költségvetésről európai uniós forrásra történő áterelés érinti, így kiemelt projekt keretében az eddigi lebonyolító által történhet a mentor-tanuló párok továbbpályázatása. Emiatt az lebonyolítás módja jelentősen változhat.

Az *Arany János Tehetséggondozó Program* a hátrányos helyzetű tanulók érettségihez jutását és felsőfokú továbbtanulásuk támogatását célozza egyéni fejlesztéssel, tehetséggondozással. A programban a 2011/2012. tanévtől a 2013/2014. tanévig terjedő időszakban megközelítőleg 3000 diák vett részt, a túljelentkezés 150-170%-os volt; a diákok 80%-a nyert felvételt felsőoktatási intézménybe, a lemorzsolódás 10% volt.

Az *Arany János Kollégiumi Program* a halmozottan hátrányos helyzetű és rászorulóknak minősülő tanulók érettségihez jutását és felsőfokú továbbtanulásuk ösztönzését, sikeres munkaerő-piaci beilleszkedését célozza egyéni fejlesztéssel, pályaorientációval, szociális támogatással. Az Arany János Kollégiumi Programban a 2011/2012–2013/2014. tanévek időszakában 890 tanuló vett részt, a lemorzsolódás 10% volt, s a programban résztvevő évfolyamok tanulmányi átlagai az adott intézmény átlagainál jobbak vagy azoknak megfelelőek voltak.

Az *Arany János Kollégiumi-Szakiskolai Program* a halmozottan hátrányos helyzetű és rászorulóknak minősülő tanulók szakmához jutását támogató, a lemorzsolódás csökkentését, a szociális hátrányok kompenzálását szolgálja a résztvevő intézmények közti együttműködések elősegítésével, egyéni fejlesztési tervek kialakításával, a tanulók egyéni haladásáról szóló folyamatos visszajelzésekkel, pályaorientációval. A programban a 2011/2012–2013/2014. tanévekben átlagosan 600 diák vett részt, a lemorzsolódási arány a programban jóval az országos átlag (30%) alatti, négy év alatt 13%.

Az Arany János Programok megvalósításáról évente monitoring jelentést készített a szakmai lebonyolítást végző Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet. A mindhárom Arany János programot érintő, 2012-ben és 2013-ban zajlott tartalmi fejlesztés eredményeképpen a 2013/2014. tanévtől kezdődően a programok szakmai, tartalmi kereteit a kerettantervi rendelet (51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet), valamint a Kollégiumi nevelés országos alapprogramjának kiadásáról szóló 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendeletben rögzített követelmények adják.

Az esélyteremtő alprogramok hatékonyságának folyamatos nyomon követését eddig a lebonyolító segítségével a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Helyettes Államtitkárság végezte a pályázat adatainak (résztvevők szociális

státusza, tanulmányi előmenetelük mutatóinak) feldolgozásával. A 2015/2016-os, 2016/2017-es és a 2017/2018-as tanévekben a programot uniós finanszírozásra történő áterelés érinti, két alprogram kiemelt projekt keretein belül valósul meg. A kiemelt projekt keretein belül megvalósul majd az *Út a középiskolába*, az *Út az érettségihez* és az *Út a szakmához* alprogramok szakmai támogatása és szakmai monitoringja is.

A hatékonyság növelése érdekében össze kell hangolni a hátrányos helyzetű gyermekeket célzó ösztöndíj programokat, az iskolai sikeresség javítását célzó uniós fejlesztéseket és az IPR-t. Az erről szóló munkacsoportülések 2013-ban is folyamatosan zajlottak, mindegyiken képviseltette magát a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság és az Oktatásért Felelős Államtitkárság. Az Útravaló Ösztöndíjprogram aktuális állapotáról szóló 2012. és 2013. évi jelentés a programok összehangolásának lehetőségét megvizsgálva megállapította, hogy a felzárkózási programok rendszert alkotnak, egymást kiegészítve működnek hasonló céllal, de eltérő eszközökkel és célzással. Az erről készült jelentéseket a Kormány 2013. május 29-én és 2014. január 8-án elfogadta. Az ORÖ részt vett az Útravaló Ösztöndíjprogram pályázati felhívásainak és jogszabályi háttérének elkészítésében és az uniós programok kidolgozásában.

A *pedagógus képzési követelmények fejlesztésére* vonatkozó intézkedés megvalósulását több pályázat szolgálta. Az összesen 20,02 Mrd Ft forrású *Innovatív iskolák fejlesztése* (TÁMOP 3.1.4, határidő 2012. október 18.) kiírásra érkezett pályázatok értékelése lezárult, a projektek 2013-ban indulhattak el. A 10 Mrd Ft-os forrású *Pedagógusképzés támogatása* (TÁMOP 3.1.5.) pályázat támogatási szerződés megkötésével a projekt megvalósítása elkezdődött, a konstrukció keretében 1,5 Mrd Ft előleg kifizetésére került sor. A projektben időközben – jogszabályváltozás miatt – többletfeladatok megvalósítása vált szükségessé: további 2000 fő Minősítő Bizottsági tag képzése, valamint a szaktanácsadói rendszer országos szintű kiterjesztése. A többletfeladatokhoz szükséges 1,25 Mrd Ft forrást a Társadalmi Megújulás Operatív Program 2011-2013. évekre szóló akcióterve 3. prioritásának módosításáról szóló 1111/2014 (III.6.) számú Korm. határozat a projekt rendelkezésére bocsátotta. A megvalósítás új végdátuma 2015. szeptember 30. Az 5 Mrd Ft keretösszeggel meghirdetett *Óvodafejlesztés* (TÁMOP 3.1.11.) kiírás esetében a támogatási szerződések megkötése lezárult, a projektek 2013-ban indultak meg. Óvodafejlesztési konstrukció pályázataiban a jogszabály-változások miatt felmerült, hogy a projektek nem tudják felhasználni az elnyert forrásokat teljes körűen, ezért az abszorpciók célok figyelembe vételével és a teljes körű szakmai tartalom megvalósítása érdekében – a projektek áttekintése után – tevékenységek kerültek összevonásra.

A projekt megvalósítása a tervek szerint halad. Folyamatban van a Pedagógus-továbbképzési rendszermodell kialakítása, ennek lezárását követően következik a jelenlegi rendszer felülvizsgálatának korrekciós szakasza. A beszámoló összeállításakor zajlott az 1080 órányi mintaképzés tematikáinak szakmai ellenőrzése. A pedagógus-minősítés szakmai háttérének kialakítása keretében folyamatos az *Útmutató a pedagógusok minősítéséhez* korrekciója, kiegészítő mellékleteinek aktualizálása. Lezárás előtt áll a gyakornoki program pilot-ja, folyamatban van a pedagógusok pályamotivációs vizsgálata, valamint a mesterpedagógusi és kutatótanári fokozat kidolgozására és a teljes rendszer korrekciójára vonatkozó kutatási tevékenység. Befejeződtek a 2014. évre tervezett minősítési képzések, jelenleg a 4. turnus vizsgái zajlanak, ezt december folyamán követi az 5. turnus vizsgája. A honlapon található információk, hírlevelek, valamint a projekt országos konferenciákon való rendszeres bemutatói járulnak hozzá a nyilvánosság biztosításához. A támogató informatikai rendszerek tervezése, fejlesztése folyamatban van. A projektek eredményeképp 300 pedagógus tesz minősítő vizsgát, 3000 pedagógus vesz részt e-tanulás alapú továbbképzésben, 400 tanácsadó kiképzése válik lehetővé, 4000 szakiskolai pedagógus továbbképzése valósul meg, s 450 iskola és 800 óvoda fejlesztése válik lehetővé.

A *roma szakkollégiumok* bővítése és 2015-ig történő működtetése a TÁMOP 4.1.1D (1 150 M Ft) forrásból valósul meg, a pályázatok végrehajtása folyamatban van. A Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat működését a Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkárság a 2011/12-es és a 2012/13-as tanévben is támogatta 115,3 illetve 129 M Ft-tal, tekintettel a Magyarország Kormánya és az ORÖ között létrejött Keretmegállapodásban és az ahhoz kapcsolódó kormányhatározatokban megállapított feladatok végrehajtásáról szóló jelentésben foglaltakra. A roma szakkollégiumok működésének biztonságát garantáló jogszabályi környezet megteremtése a nemzeti felsőoktatási kiválóságról szóló 24/2013. (II. 5.) Korm. rendelet elfogadásával megtörtént. Indokolt jól működő partnerséget kialakítani a szakkollégiumok és a roma emberek érdekképviseletai között a roma fiatalok megszólitása és az együttműködés érdekében.

A *felsőoktatási mentori szolgáltatás* megvalósulását a TÁMOP 4.1.1/C „Regionális és ágazati felsőoktatási együttműködés támogatása, vidéki felsőoktatási integráció elősegítése” című pályázat szolgálja, mely az ilyen szolgáltatások támogatását is lehetővé teszi a felsőoktatási intézmények és a civil szféra partnerségében. A kiírásra 19 pályázat érkezett be összesen 21,958 Mrd Ft igénnyel, ezek elbírálása nyomán 15 nyertes pályázat 16,923 Mrd Ft támogatásban részesült 2013 márciusában (2 db pályázat tartaléklistán volt, 3,893 Mrd Ft értékben).

A *felzárkózási pedagógiai programokra* vonatkozó intézkedés a TÁMOP 3.3.8. („A” komponens 3000 M Ft, „B” komponens 1 100 M Ft) és a TÁMOP 3.3.11. pályázat kidolgozásával és megvalósításával valósult meg. Az intézkedés célja, hogy a köznevelési és köznevelésen kívüli intézmények alkalmassá váljanak a hátrányos helyzetű gyermekek/diákok, tanulók – köztük a roma gyermekek, tanulók – eredményes nevelésére, oktatására, iskolai sikerességük támogatására. Ezen célok elérése a közoktatási, közművelődési és kulturális intézmények pedagógiai programjainak, módszereinek fejlesztésével, megújításával történik, a köznevelési módszereken kívül az egész életen át tartó tanulás megerősítésének eszközeivel.

Az egész napos iskolákra vonatkozóan az Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet a TÁMOP-3.1.1-11/1–2012-0001 (II. szakasz) projekt keretében a nevelési-oktatási programok fejlesztésének keretrendszerét tartalmazó szakmai anyagot dolgozott ki.

A TÁMOP 3.3.13 „Eötvös József Program – Pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet fejlesztése és Projektháló” kiemelt projekt (keret: 4,9 Mrd Ft) volt, a pályázatot a Türr István Képző és Kutató Intézet valósította meg. A szerződéseket 2013 decemberében írták alá, a programot folyamatosan hajtják végre, 2015. október 30-ig.

TÁMOP 3.3.8 Közoktatási intézmények esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseinek támogatása (keret: 4 Mrd Ft) során 138 pályázat nyert támogatást, a program megvalósítása folyamatban van. A megvalósítás legvégső dátuma a szerződéskötések elhúzódása miatt 2015. december 31-re módosult.

2013. december 17-én került meghirdetésre a TÁMOP 3.3.16. „Szimfónia” c. pályázati felhívása. A konstrukció alapvető célja a köznevelési intézményekben tanuló hátrányos helyzetű gyermekek társadalmi beilleszkedésének elősegítése a zenére, mint közös nyelvre, illetve a hangszeres zenélés együttes élményére építve. A konstrukció célja a társas, szociális kompetenciákat és koncentrációs képességeket fejlesztő zenei integrációs program kidolgozása, és modellezése elsősorban a leghátrányosabb helyzetű térségekben.

A konstrukció célja az oktatás eredményességének és hatékonyságának a javítása egy Magyarországon új, oktatási, zenei, zenekari módszer adaptálásával, annak pilotként történő kipróbálásával. A konstrukció elősegíti a hátrányos helyzetű tanulók magas szintű oktatáshoz való egyenlő esélyű hozzáféréseinek javítását és társadalmi beilleszkedését.

A konstrukciónak nem célja a professzionális zenészek kinevelése, ugyanakkor a megvalósítás lehetőséget ad a tehetséges gyermekek azonosítására. A pilot program által bevont iskolákban nagy számban tanulnak roma gyerekek.

A *sportterek fejlesztése* érdekében az ORÖ 2013-ban indította el Bokszer Akadémiáját Szolnokon, a fenntartásában működő Dr. Hegedűs T. András Szakiskola, Szakközépiskola, Általános Iskola és Kollégiumban. Ennek célja, hogy a tanulmányi előmenetel és a sportági elemek elsajátítása, az egészséges életmód beidegződése egy időben fejlődjön. Az adott LHH kistérségeken belül az alintézkedés céljára legmegfelelőbb helyszínek azonosítása jelenleg is folyik. Előzetes kalkuláció készült a program végrehajtásának várható költségeiről, de ezt a kiválasztott helyszínek részletes igényei szerint még pontosítják. Az államtitkárság megkezdte az alintézkedés költségeire igénybe vehető források azonosítását és a lebonyolító alapelkezelővel megkezdődött az egyeztetés. A program elindítása a megvalósíthatósági tanulmány és a források ismeretében lehetséges. A kezdeményezés eredményeképp 33 sportlétesítmény nyílik meg a hátrányos helyzetű és roma fiatalok számára.

Foglalkoztatás

Az MNTFS intézkedési terve 8 foglalkoztatási intézkedést tartalmaz, melyek a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatását célozzák a munkavállalók készségfejlesztését és tényleges foglalkoztatását megvalósító programok, valamint közvetve, a munkaadók erre való ösztönzésén keresztül. A foglalkoztatási intézkedések egyben szolgálják a Kormány és az ORÖ között megkötött Keretmegállapodásban foglalt, számszerűsített foglalkoztatási célok megvalósulását is.

A *hátrányos helyzetű csoportok számára képzések és szolgáltatások* intézkedés megvalósulását a TÁMOP 5.3.8/B „A leghátrányosabb helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek növelése érdekében motiváló képzések és támogató szolgáltatások” című, 7,31 Mrd Ft keretösszegű kiemelt program szolgálja, amelynek a Türr István Képző és Kutató Intézet a projektgazdája. A támogatási szerződést 2012-ben írták alá. Az intézet saját munkatársainak bevonásával megvalósítható tevékenységekhez – toborzás, regisztráció és adatfelvétel, közösségfejlesztés, mentorálás, képzési programok fejlesztése, kompetencia képzések szervezése és lebonyolítása, foglalkoztatási lehetőségek előkészítése, nyomonkövetés, belső ellenőrzés, monitorozás, panaszkezelés, megelőző és helyesbítő tevékenységek, egyes informatikai tevékenységek – szükséges módszertani anyagok kidolgozása még ebben az évben megtörtént. A projekt elvárt eredménye a 30 000 fő, akik közül 2014. február végéig 14 330 fő bevonása történt meg. A toborzási folyamatban mások mellett az ORÖ is részt vállalt.

A projekthez szorosan kapcsolódik a TÁMOP 5.3.10 „A leghátrányosabb helyzetű csoportok életviteli kompetenciájának fejlesztése” kiemelt projekt, melynek támogatási szerződése aláírása 2013 márciusában megtörtént. A két kiemelt projekt szinergikus kapcsolódásának alapfilozófiája, hogy nem mondunk le senkiről, aki bizonyos standard normákat nem képes teljesíteni, hanem személyre szabott megoldásokat keresünk a számára. Így a TÁMOP 5.3.8/B kiemelt projektben a kompetenciamérések eredményei alapján a képzésbe be nem vont személyek további lehetőséget kapnak. Ezért a TÁMOP 5.3.10 projekt nem normaorientált, hanem kritérium-orientált eszközökkel éri el az eredményeit. A tervek szerint a programmal elért személyek száma 13 000, a képzésben résztvevők száma 6 000 fő (jelenlegi adat: 1 611 fő), a képzést eredményesen elvégzők száma 4 500 fő (jelenleg: 1 323 fő), a képzési és foglalkoztatási programba bevontak száma 1 800 fő (jelenleg: 69 fő).

A **hátrányos helyzetűek számára** meghirdetett **munkaerő-piaci programok** céljának megfelelő intézkedés elsősorban uniós támogatású programokkal valósul meg, melyek a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságának javítását, sikeres álláskeresését és nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését támogatják az állami, civil és a versenyszféra szereplőin keresztül összesen 121,8 Mrd Ft-tal:

- TÁMOP 1.1.2. (60 000 M Ft)
- TÁMOP 1.1.4. (5 000 M Ft),
- TÁMOP 1.4.1. (4 490 M Ft),
- TÁMOP 1.4.3. (A teljes keret: 4 000 M Ft – a célokat e keret egy része szolgálja közvetlenül),
- TÁMOP 1.4.6. (4 150 M Ft),
- TÁMOP 5.5.2. (860 M Ft).

A TÁMOP 1.1.2 “A hátrányos helyzetűek foglalkoztathatóságának javítása (Decentralizált programok a konvergencia régiókban)” konstrukció hátrányos helyzetű álláskereső munkaeöpiacra való belépését segíti elő komplex, személyre szabott támogatások és szolgáltatások nyújtásával. A kiemelt projekt 2011. május 1-jével indult meg az ország konvergencia régióiban az NGM és a kormányhivatalok munkaügyi központjai megvalósításában. A rendelkezésre álló keret 2012 júniusában kormányhatározattal 106 Mrd Ft-ra emelkedett. A megnövelt indikátorokat tartalmazó szerződés módosítására 2013 áprilisában került sor. A megnövelt keret terhére bevonandó összesen 110 000 fő közül 16 500 roma álláskereső bevonását vállalták a munkaügyi központok, ezzel szemben 140 387 fő bevonása, közülük 21 363 roma, valósult meg. A projekt keretében a tervek szerint 57 980 fő kerül képzésbe, és 88 000 fő zárja sikeresen egyéni programját; ezzel szemben 72 314 fő került képzésbe, s 88 621 fő zárta egyéni programját sikeresen. A tervek szerint a sikeres egyéni programzárást követő 180. napon legalább 32 000 fő áll majd foglalkoztatásban, ebből 31 358 fő esetében valósult ez meg.

A roma bevonási célszámok elérésének biztosítása érdekében megyénként 2-2 fő roma referenst kötelező alkalmazniuk a megyei munkaügyi központoknak és további 40 fő (megyénként 2 fő), a romák bevonását támogató roma referens 3 hónapos, foglalkoztatási koordinátor munkakörben való munkapasztalat-szerzését is támogatták 2012. szeptembertől novemberig az Országos Foglalkoztatási Közhasznú Nonprofit Kft. bevonásával.

A TÁMOP 1.1.4 kiemelt konstrukció – a TÁMOP 1.1.2 tükörprojektjeként – szintén a hátrányos helyzetű álláskereső munkaeöpiacra való belépését segíti a Közép-Magyarországi Régióban, és 2011. május 1-től valósul meg fővárosi és Pest megyei részprojektre bontva a kormányhivatalokba integrált munkaügyi központokban. A projekt 2013. első félévében megvalósult szerződésmódosítása nyomán a Keretmegállapodásban foglaltakhoz képest a megvalósításra rendelkezésre álló forrás 7 Mrd Ft-ra emelkedett, továbbá egy évvel – szerződésmódosítással – összesen 3 évre nőtt a megvalósításra rendelkezésre álló idő. A vállalatokat sikerült tartani, a projekt lezárásáig – 2014. április 30-ig – sikerült bevonni 10 251 (cél: 7 000) főt, a képzésbe bevont 6 196 (cél: 4 200) fő közül 5 713 (cél: 3 500) sikeresen elvégezte azt, 8 940-en (cél: 5 950) zárták sikeresen egyéni programjukat. Azon egyéni programbefejezők közül, akik esetében a zárást követően lehetővé vált a 6 hónapos foglalkoztatás, 3 697 (cél: 2 250) fő állt foglalkoztatásban. A bevonandó romák számára vonatkozóan sem a projekt, sem az intézkedési terv nem tartalmaz számszerűsített elvárást.

A TÁMOP 1.4.1 „Közösségi feladatokhoz kapcsolódó munkaerő-piaci programok támogatása” konstrukció célja nem állami szervezetek közreműködésével olyan helyi kezdeményezések támogatása összesen 2,92 Mrd Ft-tal, amelyekben megvalósul a hátrányos helyzetű álláskereső felkészítése, alkalmazkodó képességük fejlesztése, valamint átmeneti foglalkoztatása, annak érdekében, hogy később – akár a versenyszféra vállalkozásainál – tartósan is foglalkoztathatóak legyenek. A konstrukcióban a bevont romák száma horizontális szempontként jelenik meg, a projektek megvalósítása folyamatban van.

A TÁMOP 1.4.3 „Innovatív, kísérleti foglalkoztatási programok támogatása” című pályázati kiírás összesen 6,65 Mrd Ft-tal támogatja innovatív foglalkoztatási módszerek kipróbálását. A pályázat egyik fő célja, hogy eddig

az érintett célcsoportnál vagy szervezetnél még nem alkalmazott foglalkoztatási, munkaszervezési módszert a pályázó kipróbálja, valamint tevékenységének és eredményeinek pontos rögzítésével a szakpolitika és más szervezet által adaptálható modellt hozzon létre. A pályázat aktív korú, álláskereső vagy inaktív munkanélküliek nyílt munkaerő-piaci elhelyezkedését segíti elő az innovatív foglalkoztatási programokon keresztül. A társadalmi csoportok munkaerő-piaci helyzetének javítása miatt kiemelten fontos a fiatal munkanélküliek, és a megváltozott munkaképességűek nyílt munkaerő-piacon történő foglalkoztatását biztosító, modell értékű programok támogatása. A „zöld munkahelyek” és a munkavégzéshez szükséges digitális eszközök és kompetenciák fejlesztése az EU2020 Stratégia által is beazonosított, fontos kitörési pont, így e területek is támogatásra kerülnek. A projektek megvalósítása folyamatban van. A konstrukcióban a bevont romák száma horizontális szempontként jelenik meg.

2012 júniusában jelent meg a TÁMOP 1.4.6/12 „Tranzitfoglalkoztatás az építőiparban” című pályázati felhívás 3 Mrd Ft-os keretösszeggel. A cél hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci elhelyezkedésének elősegítése tranzitfoglalkoztatási programokon keresztül. Szakképzetlen, illetve elavult, nem piacképes szakképzettséggel rendelkező hátrányos helyzetű munkanélküliek foglalkoztatással összekapcsolt szakképzése. Építőipari, épületkorszerűsítéshez kapcsolódó, illetve a program céljainak megfelelő további szakmákban, foglalkoztatással egybekötött képzés, tranzitfoglalkoztatás útján. A munkanélküli személyek szakmához, munkához, rendszeres munka-jövedelemhez jutása, saját maguk, családjuk és környezetükben élők életkörülményeinek javításával, a nyílt munkaerő-piac és a gazdaság stabil és aktív szereplőivé válásuk segítése a foglalkoztatási program célja. A romák megfelelő mértékű bevonása érdekében kötelező konzorciumi partnerként a bevonnai a helyi roma nemzetiségi önkormányzatot. A 2012. novemberi benyújtási határidőig 10 pályázat érkezett be, így 2013 áprilisában újabb meghirdetésre került sor a fennmaradt 2 Mrd Ft-os kerettel. A módosított kiírás az első pályázati tapasztalatok alapján, az ORÖ-vel folytatott konzultációk során alakult ki. A támogatási szerződések megkötése folyamatban van.

A 2013. január és december közötti időszakban 387 069 fő vett részt egy vagy több **közfoglalkoztatási** programban. Az érintett személyek közül 210 126 fő rendelkezett legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel. A belépő személyek közül 39 256 pályakezdő volt, akiknek a közfoglalkoztatás jelentette az első legális foglalkoztatási lehetőséget. 2013-ban a közfoglalkoztatásban érintett személyek közül 20 620 fő nyilatkozott úgy, hogy roma nemzetiségű. A nemzetiségi nyilatkozat megtétele önkéntes. A Belügyminisztérium (a továbbiakban: BM) becslése alapján a közfoglalkoztatásba bevont romák száma 2013. december 20. napjáig a közfoglalkoztatásban érintett személyek számának 20%-a, azaz eléri a 77 000 főt. A 2013. évre vonatkozó adatok alapján a közfoglalkoztatásban résztvevők 6 hónappal a program befejezése után 10,8%-ban az elsődleges munkaerőpiacon, 26%-ban támogatott állásban, a másodlagos munkaerőpiacon helyezkedtek el. Összesen 36,8 százalékuknak sikerült a közfoglalkoztatásból kilépve munkát találnia a közfoglalkoztatást követő 180. napig. 2013 őszén a Kormány döntött arról, hogy a novemberben induló téli közfoglalkoztatási programba bevont 200 000 fő közül 100 000 egyént képzésbe kell vonni a TÁMOP 2.1.6 keretében 2013 decembere és 2014 márciusa között. OKJ-s, betanító, az alapkompenciák fejlesztésére irányuló, valamint felzárkóztató és hatósági képzések támogathatók ennek keretében. 2013. december 1. és 2014. március 31. között – a Nemzetgazdasági Minisztérium Projekt-végrehajtási Főosztály 2015. 9. heti adatai alapján – 99 571 fő került bevonásra a 2013-2014. évi téli közfoglalkoztatás képzéseibe, akik közül 22 107 fő vallotta magát romának. A Nemzeti Munkaügyi Hivatal a programban 137 000 fő célindikátorból 10 000 fő roma képzésbe történő bevonását vállalta. A roma nemzetiséghez tartozásról a képzésbe bevonáskor kell nyilatkozni. A 2015. február 27-i adatok szerint a programba a kezdetektől összesen bevont 162 764 fő közfoglalkoztatott közül 36 510 fő vallotta magát romának.

Az új típusú, **képzéssel egybekötött közfoglalkoztatás** keretében az állam maga szervezi a közfoglalkoztatást, felelősen nyújt segítséget és biztosít lehetőséget értékteremtő, a köz számára hasznos tevékenységhez. A forrást a költségvetési törvények biztosítják (2013-ban és 2014-ben fenntartható módon, a költségvetési lehetőségek függvényében), valamint a TÁMOP 2.1.6. konstrukció (44 017 M Ft).

A kistérségi mintaprogramok mezőgazdasági projektjeibe a települési igények alapján a 2012-2013. évben összesen 19 421 fő került bevonásra.

Az országos közfoglalkoztatók általában rövid időtartamú, egy munkafázis elvégzésére betanító képzéseibe a program kezdetétől 9 510 fő került bevonásra a 2015. évi 9. heti adatok szerint. A 2014-ben indult 2014-2015. évi téli közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésbe bevontak száma 27 978 fő volt. Egyéb közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó képzésben 420 fő gyógynövénygyűjtő és termesztő képzése valósult meg. A 2013-ban indult kistérségi LHH-s képzésekbe – melyek OKJ-s végzettséget biztosítottak – 5 695 fő került bevonásra. Az általános képzésekben 169 fő vett részt.

Lényeges, hogy a térségek számára a forrásokat az egyéb aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel összehangoltan kell biztosítani annak érdekében, hogy az ilyen típusú fejlesztések kiegészítő jelleggel vállaljanak szerepet az elsődleges munkaerő-piaci integráció lehetősége mellett.

A Kormány és az ORÖ közötti Keretmegállapodásban rögzített 100 ezer munkahely biztosításában döntő szerepe van a *Startmunka-programoknak*, mint azonnali intézkedéseknek. Ugyanakkor szem előtt kell tartani, hogy a hosszú távú cél a roma emberek elsődleges munkaerőpiacon történő foglalkoztatása. A Közfoglalkoztatás Középtávú Konceptiója (2012–2014) a romák bevonását kiemelten kezeli a roma népesség Startmunka-programokba történő bevonásán keresztül. Magyarország a 2013. évi központi költségvetéséről szóló 2012. évi CCIV. törvény LXIII. fejezet Nemzeti Foglalkoztatási Alap 8. cím „Start-munkaprogram” kiemelt előirányzat 2013. évi kiadási előirányzatából a 2013. évi közfoglalkoztatási programokba a BM 30 ezer roma álláskereső bevonását tervezte. A roma közfoglalkoztatottakat a munkaügyi központok és a helyi nemzetiségi önkormányzatok együttes döntése alapján választják ki.

A kistérségi startmunka mintaprogramok a 2013. évben folytatódtak, ezáltal biztosított volt a mezőgazdasági képzés folytonossága. A mezőgazdasági programelemben a képzésben történő részvétel kötelező, ebből következően a foglalkoztatás is kötelező a képzés időtartama alatt. A mezőgazdasági programelemhez kapcsolatosan a TÁMOP 2.1.6 program keretében a résztvevők 1 éves háztáji állattartás, 1,5 éves háztáji növénytermesztés és tartósítás, vagy 2 éves időtartamú háztáji növénytermesztés és állattartás ismereteket biztosító képzésben részesülnek. Az akkreditált képzési program alapján a képzési időtartamot heti képzési napokra bontva, ez 2 napos gyakorlati és 1 napos elméleti képzést jelent. A kistérségi mintaprogramok mezőgazdasági projektjeibe a települési igények alapján 19 418 fő került bevonásra.

2012-ben *országos közfoglalkoztatási program* indult, melynek keretein belül az ORÖ 2013. március végéig 360 fő roma koordinátor alkalmazásával segítette a közfoglalkoztatásba bevonható emberek felkutatását, továbbá segítette az elhelyezkedettek munkában maradását. A közfoglalkoztatás keretében létrejött segítő rendszer egy olyan hálózat kiépítését jelentette, amely 19 megyében és Budapesten képes volt az emberek aktivizálására, programokkal kapcsolatos tájékoztatására. Az országos közfoglalkoztatók általában rövid időtartamú, egy munkafázis elvégzésére betanító képzéseibe 6 880 fő került bevonásra.

Az ORÖ beszámolója alapján a program számszerűsíthető eredményei: kapcsolatfelvétel valósult meg 58 390 fővel, 6 836 intézménnyel és munkáltatóval 5 634 személyt sikerült a foglalkoztatásba, közfoglalkoztatásba bevonni. További eredmény, hogy 2 896 – eddig nem regisztrált – személy jelent meg az ellátórendszerben. A segítő hálózat által megkeresett romák közül 22 166 fő adatlapon nyilatkozott arról, hogy milyen segítségre lenne szüksége ahhoz, hogy munkába állhasson. A programra alapozva az ORÖ javasolta egy új országos közfoglalkoztatási program indítását 2013. második félévében. A javaslat alapján a 2013. november 1. és 2014. április 30. közötti időszakra a BM támogatásával az ORÖ olyan országos közfoglalkoztatási programot indított 125 fővel, amely roma utógondozói hálózatot működtet.

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat és a munkaügyi hatóság 2013. május 3-tól a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 57/A. § (2) bekezdésének k) pontja alapján nyilvántarthatja a nemzetiséghez való tartozásra vonatkozó adatokat.

A kistérségi *mintaprogramok mezőgazdasági projektjeibe* a települési igények alapján 19 448 fő került bevonásra. Az országos közfoglalkoztatók általában rövid időtartamú, egy munkafázis elvégzésére betanító képzéseibe 9 131 fő került bevonásra. Lényeges, hogy a térségek számára a forrásokat az egyéb aktív foglalkoztatáspolitikai eszközökkel összehangoltan kell biztosítani annak érdekében, hogy az ilyen típusú fejlesztések kiegészítő jelleggel vállaljanak szerepet az elsődleges munkaerő-piaci integráció lehetősége mellett.

A *roma nők programra* vonatkozó intézkedés a 2012. június 28-án megjelent TÁMOP 5.3.1.-B-2 „Roma emberek képzésbe ágyazott foglalkoztatása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszerben” című pályázattal valósul meg, melynek alapvető célja a társadalmi előítélettel és munkaerő-piaci diszkriminációval küzdő munkanélküli romák (elsősorban roma nők) társadalmi felzárkózásának és foglalkoztatásának javítása a szociális és gyermekjóléti ellátórendszer intézményeiben történő foglalkoztatásuk támogatásával.

A megvalósítás alatt lévő pályázat keretében szociális és gyermekjóléti alap-, valamint szociális és gyermekvédelmi szakellátást végző intézmények pályázhatnak roma emberek 12 hónapos bértámogatására. A fejlesztés hatására várhatóan 750 roma nő továbbfoglalkoztatással együtt minimum 15 hónapnyi alkalmazása válik lehetővé mintegy 350 intézményben, és így javulnak a roma nők foglalkoztatási mutatói. A pályázat keretösszege 1,4 Mrd Ft. A foglalkoztatást megelőzően az érintettek képzése valósul meg a szociális és gyermekvédelmi területen. A projektet az ORÖ valósítja meg konzorciumban a Türr István Képző és Kutató Intézettel.

A 2012 őszén indított projektben 984 fő (vállalás: 1000) támogatott képzése valósult meg 2013. I. negyedévéig, közülük eddig 579-en sikeresen elvégezték a képzést (vállalás: 750 fő). A dajka végzettséget megszerzők tényleges

foglalkoztatása egyelőre alacsony mértékben valósul meg, mivel a köznevelési intézmények (óvodák) részéről csekély az érdeklődés a végzett nők foglalkoztatására. A pályázat forrása a TÁMOP 5.3.1.B konstrukció; a B1 alkomponens keretösszege 1,52 Mrd Ft, a B2 alkomponens keretösszege 1,4 Mrd Ft.

A kedvezőtlen munkaerő-piaci helyzetű térségekben a KKV-k munkahelyteremtő beruházásainak támogatása céljából az NGM 2010 óta minden évben meghirdette a mikro-, kis- és középvállalkozások munkahelyteremtő beruházásainak támogatását segítő pályázatot. A programban kiemelt hangsúlyt fordítottak a hátrányos helyzetű kistérségekben, településeken a vállalkozások által megvalósítandó beruházások támogatásának ösztönzésére, és arra, hogy az új munkahelyeken minél nagyobb számú álláskereső foglalkoztatására kerüljön sor a beruházás befejezését követően.

A 2014. évi pályázat keretében miniszteri döntés alapján a 16 Mrd Ft keretösszegeből 1 625 vállalkozás részesült támogatásban. A keretösszeg 80%-ához az ország hátrányos helyzetű négy régiójának vállalkozásai jutottak. A vállalkozások közel 8200 új munkahely kialakításához, és ezeken a munkahelyeken 5700 álláskereső legalább két év időtartamú foglalkoztatásához nyertek el támogatást. Így több mint 20 ezer fő munkahelyének megőrzéséhez is hozzájárultak. A pályázati kiírásnak megfelelően roma foglalkoztatás esetén az alaptámogatáson és az egyéb területi kiegészítő támogatáson kívül, új munkahelyenként 300 000 Ft további kiegészítő támogatás volt adható. Az álláskeresők köréből a roma foglalkoztatottak száma 286 fő. A támogatás alapján, a beruházás befejezése után legtöbb roma foglalkoztatására Baranya (45 fő), Békés (35 fő), Borsod-Abaúj-Zemplén (31 fő), Nógrád (26 fő), Szabolcs-Szatmár-Bereg (24 fő), Jász-Nagykun-Szolnok (23 fő) és Tolna (21 fő) megyében kerül sor.

A támogatások feltételeinek kialakításakor az *alacsony iskolai végzettségűek – ezen belül különösen a nők, romák – foglalkoztatását és képzésükben való együttműködést vállaló vállalkozások előnyben részesítésére* vonatkozó intézkedést szolgálja a Munkahelyvédelmi Akcióterv, melyet a munkahelyek megőrzése, a foglalkoztatás bővítése érdekében a Kormány 2012. július 4-én fogadott el. A Munkahelyvédelmi Akcióterv elsődleges célja a munkahelyek megőrzése és a hátrányos helyzetben lévő munkavállalók foglalkoztatásának védelme. Ennek érdekében a foglalkoztatás költségeinek csökkentésén keresztül növeli hátrányos helyzetű, a kevésbé versenyképes munkaerőt alkalmazó munkáltatók versenyképességét. Az akcióterv a 25 év alatti és 55 év feletti munkavállalók, a pályakezdők, a tartósan munkanélküliek, a GYES/GYED-ről visszatérők és a képzettséget nem igénylő (egyszerű) munkakörben alkalmazottak foglalkoztatását segíti a munkáltatói teher (szociális hozzájárulási adó és szakképzési hozzájárulás) mérséklésével. A 2014. márciusig beérkező bevallások alapján a korábbinál jelentősen több, összesen 827 000 dolgozó után érvényesítettek 146 Mrd Ft értékben adókedvezményt a munkáltatók.

A TÁMOP 2.3.6. „Fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása” c. konstrukció közel 7 Mrd Ft keretösszeggel támogatja a *fiatalok vállalkozásainak létrejöttét* képzéssel, mentorálással és a jóváhagyott üzleti tervvel rendelkező vállalkozások induló költségeinek két lépcsős támogatásával. A pályázatban előírás a roma fiatalok bevonása érdekében a roma érdekvédelmi szervezettel, kiemelten az ORÖ-vel való együttműködés.

Külön terület a *szociális gazdaság típusú, helyi programok* támogatása. A szociális szövetkezeti és földprogramok a társadalmi felzárkózás egyik legfontosabb területének tekinthetők, mely a szegregációs és foglalkoztatási problémák megoldását az azt sújtók aktív, munka által történő bevonásával segítik. Ezt a célt négy alintézkedés valósítja meg a TÁMOP 5.3.10. (3,3 Mrd Ft) keretéből.

Az *álláskeresők és inaktívok* foglalkoztatását biztosító programok támogatása a szociális szövetkezetek kialakításával valósul meg. A Startmunka mintaprogramok mezőgazdasági és téli és egyéb értékteremtő programelemeiben résztvevők számára a közfoglalkoztatást követően preferált kimeneti lehetőség a szociális szövetkezet alakítása, mely – a szociális gazdaság részeként – továbblépést biztosíthat a közfoglalkoztatottak számára is, akik önfoglalkoztatóvá, szövetkezeti taggá vagy szövetkezeti alkalmazottakká válva kiléphetnek a munkaerőpiacra. Az új típusú szociális szövetkezeti működést segítő jogi háttérrel a szociális szövetkezetekkel összefüggésben egyes törvények, továbbá a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi XLI. törvény, valamint egyéb törvények (illetéktörvény, szociális törvény, személyi jövedelemadóról szóló törvény) módosítása megteremtette. A szociális szövetkezetek kezdeti működését részben megalapozzák a közfoglalkoztatás keretében beszerzett eszközök, valamint a képzéssel megszerzett elméleti és gyakorlati tudás. A szociális szövetkezet fejlesztése komplex megközelítést igényel: szükség van elérhető tőkére, kiszámítható támogatásokra, megfelelő jogi és adókönyvetre, monitoringra, folyamatos információ nyújtására, hálózatépítésre, megfelelő képzésre, és a nemzetközi gyakorlat megismerésére.

A Kormány 2009/2012. határozata alapján 2012. december 19-én a BM keretei között létrejött az új típusú szociális szövetkezetek működési és jogi támogatási feltételeinek kialakítását, javítását célzó – elsősorban minisztériumok közötti koordinációs feladatokat ellátó – *Szociális Szövetkezetek Programkoordinációs Iroda*. A közfoglalkoztatás bázisán szociális szövetkezetté alakítható programok feltérképezése folyamatosan zajlik.

Az adatok szerint a közfoglalkoztatás alapjain 111 megalakult szociális szövetkezet van az országban. Megyénkénti megoszlásuk a következő:

Megye	Szociális szövetkezet	Megye	Szociális szövetkezet
Bács-Kiskun	3	Komárom-Esztergom	1
Baranya	17	Nógrád	4
Borsod-Abaúj-Zemplén	15	Somogy	5
Békés	8	Szabolcs	13
Csongrád	1	Tolna	2
Hajdú-Bihar	17	Veszprém	6
Heves	8	Zala	4
Jász-Nagykun-Szolnok	7		

A megalakult szociális szövetkezetek legnagyobb számban Baranya, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén, valamint Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében található. A 2015. évi mintaprogramok tervezése során 109 település nyilatkozott arról, hogy a támogatás megítélése esetén szociális szövetkezetet hoz létre és a közfoglalkoztatásban beszerzett eszközöket a szövetkezet eredményes működésének támogatása érdekében átadja.

A megalakult szociális szövetkezetek működésére jellemző, hogy a csak önkormányzati támogatásra támaszkodó szövetkezetek még nem végeznek érdemi, piaci alapokon nyugvó gazdasági tevékenységet. Azok a szociális szövetkezetek, amelyek a BM által is figyelemmel kísért három pályázaton (TÁMOP 2.4.3.D, Sui generis 2014., Sui generis 2015.) pozitív elbírálás alá estek, a tevékenységüket piaci alapokon tudják működtetni. Az előbbi három pályázat eredményeképpen a 111 szociális szövetkezetből 49 részesült összesen 1 438,15 M Ft támogatásban.

A 2013. évi *szociális földprogram* (SZOC-FP-13, a rendelkezésre álló hazai forrás 250 M Ft) célja a szociálisan hátrányos helyzetű emberek megélhetésének elősegítése, életminőségének javítása, önálló egzisztenciateremtési esélyeinek növelése. A program 2013 júliusától 2014. június 30-ig tartott, a nyertes pályázatok száma 151, a felhasznált költségvetési forrás 216,5 M Ft volt. A három alprojektre (A, B, C komponens) potenciálisan pályázók köre kibővült a szociális szövetkezetekkel, s a piacra jutást elősegítő eszköztámogatásra is igényelhetek támogatást. A futó programok 4340 család megélhetését segítik, és 799 a résztvevő közfoglalkoztatottak száma. A résztvevők közel fele roma származású, egytizedük aktív korú megváltozott munkaképességű. A célcsoport jellemző összetétele: tartósan munkanélküliek, alacsony jövedelmű háztartások, sokgyermekes családok, idősek, megváltozott munkaképességűek, romák.

A BM közreműködik a szociális földprogram szakmai kidolgozásában és közfoglalkoztatás keretében a program társfinanszírozásában. A BM által vállalt támogatás fedezi a közfoglalkoztatási bért és az azt terhelő szociális hozzájárulási adót (50%), valamint a foglalkoztatásból eredő közvetlen költségek közül azokat, amelyekhez az EMMI nem nyújt támogatást (munkaruha, utazási költség).

A 2014. évi szociális földprogramban szintén három alprojekt jelent meg. A „Közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó szociális földprogram alprojekt” (A komponens) forrása 120 M Ft, az „Eszközbeszerezési- és fejlesztési alprojekt” (B komponens) forrása 50 M Ft, a „Kertkultúra és kisállattartási alprojekt” (C komponens) forrása 80 M Ft volt. A program a 2013. évi Szociális földprogram végrehajtási tapasztalataira épített. A megvalósító szervezetek javaslatára a pályázat mintegy 3 hónappal korábban jelent meg a 2013. évihez képest, biztosítva a végrehajtás folytonosságát. 2014-ben összesen 189 szervezet nyert támogatást.

Szociális földprogram 2014	A komponens	B komponens	C komponens
Nyertes szervezetek száma	39	13	137
Támogatási összeg	72 395 972 Ft	33 197 149 Ft	118 698 150 Ft
Roma szervezetek száma	9	-	23
Közfoglalkoztatott létszám	627 fő	nem releváns	-

2015-ben a szociális földprogram két pályázati csomaggá alakul át. A közfoglalkoztatással egybekötött szociális földprogramot (A komponens) az EMET, a Szociális agrárgazdasági szociális földprogramot (B, C komponens) a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal hirdette meg.

A TÁMOP 2.4.3./D „Szociális gazdaság fejlesztése” című pályázatos konstrukciót a szociális gazdaság területén működő és induló vállalkozások, szociális szervezetek támogatását célozza. A szektor erősítése és növekedése hosszú távon a nyílt munkaerő-piaci foglalkoztatást, önfoglalkoztatást, jövedelemszerzést és így a biztosabb megélhetést teremti meg a munkanélküliek, a hátrányos helyzetű tagok számára. A konstrukció keretében szociális szervezetek nyújthatnak be pályázatot, melynek keretében fenntartható munkát és vállalkozást szerveznek a hátrányos helyzetű tagok számára. A konstrukció keretösszege 15 Mrd Ft. A 2013. október 2-ig beérkezett pályázatok esetében részleges támogatói döntés született 2013 decemberében, mely 48 pályázat végrehajtásához ítélte meg támogatást 1 976 M Ft értékben, a további 156 pályázó 2014 áprilisában kapta meg az értesítést további 6 342 M Ft összegű támogatói döntésről. Ez utóbbi pályázati típus keretében 2015 tavaszán még 30 szociális szervezet került a tartaléklistákról a támogatott szervezetek közé, így további 443 M Ft-tal nőtt a program keretösszege. Emellett döntés született 158 szociális szervezetet könnyített támogatásáról, mely 2 320 M Ft-tal járul hozzá az önfenntartást célzó szociális szervezetek fejlesztéséhez.

2013. április 11-én megjelent a TÁMOP 2.4.3. D-3-13/1 „Szociális gazdaság támogatása – Foglalkoztatási szervezet létrehozásának támogatása” címmel az NGM által megtervezett pályázat 4,995 Mrd Ft keretösszeggel a foglalkoztatási szervezet hálózatának kialakítása, a leendő szervezetek tagok munkaerő-piaci felkészítésének támogatására. A pályázati konstrukció célja a foglalkoztatási szervezet megalapításához és működésének megkezdéséhez szükséges előfeltételek kialakítása, a szervezet-, és képesség-fejlesztés támogatása, mely lehetővé teszi a felkészített célcsoport számára a fenntartható társadalmi vállalkozás megalapítását, és biztosítja a létrehozott foglalkoztatási szervezetek tagként történő csatlakozást elősegítő ismeretek megszerzését. Továbbá a program támogatja a foglalkoztatási szervezetekhez való csatlakozás és szervezet alapítás előkészítését. Az ORÖ kezdeményezésére hasonló céllal kerül létrehozásra a szociális szervezetek formájában működő foglalkoztatási szervezetek. A fejlesztési program eredménye minimum 1000 hátrányos helyzetű munkanélküli személy képzése, 1800 célcsoporttag szociális gazdaság működésével összefüggő kompetenciafejlesztésben való részesítése, valamint legalább egy foglalkoztatási szervezet létrehozása. Az ORÖ által alapított foglalkoztatási szervezet 2014 márciusában elindult. A projekt az ORÖ, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal és a Türr István Képző- és Kutató Intézet konzorcialis együttműködésének keretében kerül megvalósításra.

Lakhatás

A *városfejlesztési programokra* vonatkozó intézkedés egyik célterülete az ipari technológiával épült lakótelepek, ahol a cél elkerülni a gettósodást. A másik célterület a nagyobb kiterjedésű, városi szövetbe ágyazott, hagyományos építésű, vegyes lakosság-összetételű, leromlott városrészek, ahol a cél a további szegregációs folyamatok megállítása, tehát a heterogénebb, integrációra alkalmasabb környezet és társadalom kialakítása. A lakóterületek infrastrukturális fejlesztése mellett olyan munkaerő-piaci fejlesztéseket lehet indítani, amelyek az ezeken a területeken élő leszakadó rétegek munkahelyen történő elhelyezkedését segíthetik. A célok megvalósulását szolgáló Regionális Operatív Programok szociális városrehabilitációs pályázatai:

- DAOP-5.1.1.-12, ÉAOP-5.1.1./A-12, ÉMOP-3.1.1.-12 (összesen 5 016 M Ft keretösszeg);
- KMOP-5.1.1/B-12 kiemelt projekt felhívás (7 510 M Ft);
- KDOP-3.1.1/D2-12 kiemelt projekt felhívás (keretösszege 4 620 M Ft);
- DDOP-4.1.2/B-12 (360 M Ft), ÉAOP-5.1.1/C-12 (500 M Ft), ÉMOP-3.1.1/B-12 (500 M Ft); NYDOP-3.1.1/B2-12 kiemelt projekt felhívás (1 650 M Ft-os keretösszeg).

A bírálati folyamat során összesen 37 pályázat részesült közel 26 Mrd Ft támogatásban, mely összeg az alacsony infrastruktúrájú városi telepek rehabilitációját, valamint az ott élők foglalkoztatási és társadalmi integrációjának elősegítését szolgálja.

A „Lakhatási integrációt modellező szociális célú település-rehabilitációs kísérleti projektek megvalósítása” (DDOP-4.1.2/B-13) pályázati kiírás keretében az országban összesen 6 pályázat került kiválasztásra és projektfejlesztési szakaszba helyezésre, s így összesen 1596 M Ft értékben történt projektek benyújtása a 2014. február 28-i határidőre. A projektek értékelése rendben lezajlott, a támogatási szerződések megkötésre kerültek, a projektek tervezett befejezési határideje 2015. június 30. volt.

A *komplex telep-programok* forrása a TÁMOP 5.3.6. (4 680 M Ft) és a TIOP 3.2.3./A (1 940 M Ft) konstrukciók. A „Komplex telep-programok” (TÁMOP 5.3.6.) keretében megvalósuló 55 érvényes szerződéssel rendelkező projekt a hátrányok felszámolása, enyhítése érdekében szociális, közösség-fejlesztési, oktatási, egészségügyi, képzési és foglalkoztatási elemeket tartalmaz. Az egyéni és a közösségi fejlesztéseken keresztül a településrészen élő teljes lakosság bevonásra kerül. A konstrukció keretében 2012-ben az első körben 22 pályázó kapott támogatást; a

második körre összesen 62 pályázat érkezett be, ezek közül – a forrás keretének emelése után – még 33 pályázat került támogatásra. Az 55 pályázat mindösszesen közel 8,04 Mrd Ft támogatásban részesült. A projektek végrehajtása folyamatos.

A TÁMOP 5.3.6 telep-program lakhatási elemének támogatására készült a TIOP 3.2.3/A. „A Lakhatási beruházások támogatása” című pályázati kiírás (forráskeret 1,94 Mrd Ft). Ezeknek a programoknak a keretében szociális bérlakások kialakításán, felújításán túl az egyéb lakókörnyezethez kapcsolódó beruházások (pl. park, játszótér) is elérhetővé válnak a településrészen élő valamennyi lakos számára. A TIOP programok várhatóan 2015. október 31-vel fejeződnek be, és összességében több mint 100 lakást érintenek 8 településen. Ezek egyharmada új lakás építését, kétharmada használt lakások felújítását jelenti, és általuk közel 125 család mintegy 500 tagjának a lakhatási körülményei javulnak.

A programokhoz kapcsolódóan a teleszerű lakhatás kezelésére az ÁROP 1.1.19. projekt keretében elkészült a 2014-2020-as időszakra vonatkozó, a teleszerű lakhatás kezelését megalapozó szakpolitikai stratégia tervezete, melynek elfogadása folyamatban van.

A hatékony antiszegregációs intézkedések közé tartozik a BM által a 2013. évben, a Baranya megyei Gilvánfa településen indított „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram, ahol 8 db 42 m² alapterületű, komfortos, szociális családi ház épült a település roma lakossága számára, 20 fő közfoglalkoztatásával. A Kormány döntése szerint a program tapasztalataira és sikereire alapozva indokolt volt a mintaprogram kiterjesztés lehetőségének áttekintése a cigánytelepek felszámolásával összefüggésben, melynek eredményeképp valósulhatott meg 2014. évben a „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram a Kormány által támogatni kívánt országos kiterjesztés keretein belül.

A Gilvánfai mintaprogram, valamint az annak alapján indított országosan kiterjesztett program célja közfoglalkoztatás keretében olcsó és természet-közeli építőanyag (vályog) felhasználásával szociális családi házak építése a települések roma, illetve nehéz körülmények között – úgynevezett szegregátumokban – élő lakossága számára. Ezen szegregált lakónegyedekben túlszűfoltak az épületek, a lakás- és környezeti körülmények gyakran az egészségre ártalmasak, a közszolgáltatások hiányosak, vagy már megszűntek, a közmű-ellátottság alacsony színvonalú, különösen a csatornázottság és a vezetékes vízellátás területein.

A 2014. május 26. és 2015. március 31. között megvalósult „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram a Baranya megyei Gilvánfa és Kiszszentmárton, a Fejér megyei Enying, Sárosd, és Sárkeresztúr, a Hajdú-Bihar megyei Hortobágy és Komádi, a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Tiszatenyő valamint a Somogy megyei Bárdudvarnok és Újvárfalva települést érintette. A „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram keretében a kiválasztott településeken préselt vályog falszerkezetű, illetve bontott téglából, összesen 51 önálló komfortos szoba-konyhás lakóház épült helyi adottságoktól függően, településenként eltérő számban mindösszesen 590 745 268 Ft támogatás felhasználásával, 236 fő közfoglalkoztatott bevonásával.

A már megvalósult országos kiterjesztésű program során a Fejér megyei Enying és Sárosd települések az eredetileg tervezett 8, illetve 6 ház helyett mindkét településen 4 ház épült. Sárosd településen azonban 2, Enying településen 1 ház alapozása, feltöltése, vasalt aljzata, a földbe kerülő vezetékvezetés, összefoglalóan a fogadósint elkészült. A befejezetlen házak felépítése érdekében 2015. június 15-én újabb „Vályogvető” közfoglalkoztatási mintaprogram indult, mely során a két településen 2-2, összesen 4 ház épül 20 fő közfoglalkoztatott bevonásával, 5,5 hónap támogatási időtartamban, 35 762 941 Ft támogatási keret felhasználásával.

A program nyújtotta közfoglalkoztatás lehetőségének kihasználása, foglalkoztatási feszültségek mérséklése, a helyiek számára is kézzelfogható eredmények felmutatása mellett a korábbinál kedvezőbb falukép kialakításához járul hozzá, ezáltal növelve a foglalkoztatást és elősegítve fiatal roma családok önálló életviteli lehetőségét. A programok eredményeképp lehetővé válik, hogy mind több cigány család költözhet új, részben maga építette, környezetbarát, egészségesebb lakóházba, melyek bérbeadása az önkormányzat lakásrendeletében foglalt feltételrendszernek megfelelően történik. A projekt által, az ott élők mind társadalmi-szociális körülményei, mind a környezet infrastruktúráis feltételei javuló tendenciát mutatnak – a többségi társadalomban boldogulni tudó, arra felkészített vagy felkészült családok a település integrált lakókörnyezetébe költözhetnek.

Bevonás, szemléletformálás, közbiztonság

Az MNTFS intézkedési terve 15, az érintettek bevonására, a társadalom szemléletformálására és a közbiztonság javítására szolgáló intézkedést tartalmaz, melyek az érintettek önérvényesítő képességét erősítő képzését, a roma kultúra támogatását, az esélyegyenlőség horizontális célként történő elterjesztését, a romák rendvédelmi

munkába történő bevonását, a romák elleni diszkrimináció és az ellenük elkövetett speciális bűncselekmények visszaszorítását, valamint az áldozatsegítést szolgálják. Az MNTFS intézkedési tervében nevesített konkrét intézkedéseken kívül további intézkedések is szolgálják a célokat.

A helyi roma nemzetiségi önkormányzatok részére szervezett képzés a kormányhivatalok keretében a tárca szakterületének együttműködésével megvalósuló folyamatos feladat, melynek során a települési és területi önkormányzatok számára előadást tartanak, illetve körlevelek formájában tájékoztatják az önkormányzatokat az aktuális feladatokról. Az előadás témája: Nemzetiségek képviselője 2014-ben (Nemzetiségi választások jogszabályi háttere, általános szabályai) és a nemzetiségi feladatok költségvetési támogatása.

A roma önkormányzatokat érintő legfontosabb fejlesztések, projektek vonatkozásában az ORÖ ÁROP 2.2.15 „Roma felzárkózás módszertani támogatása” című programjának kiemelt projekt célja, hogy az ORÖ mint ernyőszervezet megfelelő szakmai, módszertani, adminisztratív alapot és monitoring rendszert tudjon biztosítani a roma nemzetiségi önkormányzatoknak a felzárkózási programokban való sikeres részvételhez.

A Közhasznú munkaerő-kölcsönző hálózat (a Munka Törvénykönyve szabályai szerinti munkaerő-kölcsönzés) az ÁROP 2.2.15 „Roma felzárkózás módszertani támogatása” című, az ORÖ által 1 Mrd Ft-ból megvalósított kiemelt projekt keretén belül jön létre. Cél a roma nemzetiségi önkormányzatokon keresztül a településeken élő roma emberek munkaerő-piaci integrációjának elősegítése. A fővárosban és 19 megyében 2-2 fővel kialakításra kerülő hálózat előkészületi munkálatai megkezdődtek, a képzési tematika elkészült, a kiválasztás folyamatban van.

A Roma Oktatási Integrációs Hálózat létrehozása is az ÁROP 2.2.15 kiemelt projekt keretén belül valósul meg. Célja a kisgyermekkorú szolgáltatások és a szakképzési intézmények szakmai-pedagógiai-módszertani támogatása, a közoktatási-köznevelési intézmények szakmai pedagógiai, szakpedagógiai támogatása, szolgáltatás-koordináció a területi, intézményi, minőségi különbségek felszámolása érdekében, valamint részvétel a Roma Oktatási Integrációs Hálózat által támogatott IPR átdolgozásában. 2012-ben az ORÖ fenntartásába került 3 db közoktatási-köznevelési intézmény, amelyek általános és szakiskolai képzést folytatnak. Az intézmények Jász-Nagykun-Szolnok és Nógrád megyében található (Tiszapüspöki, Szolnok, Szirák). A hálózat létrehozásával kapcsolatos előkészületek folyamatban vannak (kiválasztás, képzési tematika kialakítása).

A Közigazgatási képzési hálózat létrehozása szintén az ÁROP 2.2.15 kiemelt projekt keretén belül valósul meg. A projekt e modulja célul tűzi ki az önkormányzati képviselők közigazgatási ismereteinek bővítését, melynek keretében szakmai képzésben és mentorálásban vesznek részt. Az ORÖ Hivatala területi pontokat hoz létre a további szakmai támogatás érdekében. 2012-ben a hálózat előkészületei megkezdődtek, a képzési tematika elkészült, a résztvevők kiválasztása folyamatban van.

A nemzetiségi önkormányzatokra vonatkozó adatbázis létrehozása is az ÁROP 2.2.15 és az ÁROP 1.1.16. (800 M Ft) projekt keretén belül valósult meg. Célja a Kormány-ORÖ megállapodásban előírt, illetve az azt alátámasztó adattípusok gyűjtése, rendszerezése, feldolgozása, publikálása, javaslatok kidolgozása a társadalmi felzárkózással összefüggő statisztikai rendszerek fejlesztésére, az ezzel összefüggő ágazati normatív támogatások és a projektalapon megvalósuló fejlesztések hatékonyságának, hatásosságának és eredményességének mérése.

Összességében az ÁROP 2.2.15 kiemelt projektben megvalósuló tevékenységek késésben vannak, ennek oka, hogy a támogatói szerződést 5 hónapos csúszással kötötték meg. A projektgazda szerződésmódosítást nyújtott be a projekt 5 hónappal történő meghosszabbítására.

Az „*Egyházi épített örökség védelme és egyéb beruházások 2014*” és az „*Egyházak közösségi célú programjainak és beruházásainak támogatása*” programok támogatási kerete összesen 76,3 M Ft volt. A „*Vallási tevékenységet végző szervezetek felzárkózással összefüggő tevékenysége*” pályázati kiírásra érkezett egyedi kérelmek elbírálására 2014 szeptemberében került sor, amelyek közül 6 projekt megvalósítása folyamatban van.

A Multifunkcionális Nemzetiségi – Roma Módszertani, Oktatási és Kulturális Központ infrastrukturális feltételeinek megteremtése érdekében a 2014. évben uniós forrásból hirdettek meg pályázatot (TIOP 1.2.6). Az eredeti keret 1,7 Mrd Ft volt, mely két lépcsőben bővült, a beszámoló összeállításakor 2,56 Mrd Ft. A pályázat két komponens tekintetében került meghirdetésre, az A komponens területileg Dél-Baranyára, a B komponens Észak-Magyarországra vonatkozik. A cél, hogy jöjjön létre a roma és nem roma társadalom tapasztalatcseréjének, kapcsolatteremtésének, megismerésének színvonalas, nemzetközi helyszíne. Létrejönnek a társadalmi befogadást és együttélést elősegítő közösségi funkció, képzéshez és oktatáshoz, valamint kutatáshoz kapcsolódó funkció, művészeti- és élményfunkció megvalósításához szükséges terek.

A **kulturális felzárkózási programok** tekintetében fontos változás volt, hogy a Kultv. 2012. évi módosításakor a közgyűjtemények alapfeladatai bővítésre kerültek, a hozzáférés lehetőségeinek kiterjesztésével biztosítva a nevelési és oktatási intézmények tevékenységeinek hosszú távú támogatását. A 2013. szeptember 1-jén hatályba lépett új Nemzeti Alaptanterv a kompetenciafejlesztés területein teremtett új lehetőségeket az iskolán kívüli nem-formális és informális képzés fejlesztésére. A közgyűjtemények bevonása az oktatásba olyan új ismeretszerzési lehetőség, amely a megszokott frontális tanítás – tanulás – számonkérés módszer helyett, az érdeklődés alapú, interaktív, tapasztalatra, tevékenységre épülő, problémafelvető, gyakorlatorientált módszerek alkalmazási lehetőségét nyújtja. A közgyűjteményi foglalkozások során alkalmazott tanulási módszerek, illetve a diákok életkori sajátosságait, életkörülményeit és a tananyag kapcsolódási pontjait figyelembe vevő könyvtár- és múzeumpedagógiai foglalkozási formák jó terepei a kulturális sokféleség, a másság megismerésének, segítséget jelenthetnek a fogyatékkal élők elfogadásában és a toleranciára nevelésben. Az integrációra nemcsak tantervi kereteken belül van mód, hanem délutáni foglalkozások, szakkörök, táborok, projekthetek formájában is. Ezekkel a foglalkozásokkal egyrészt az egész napos iskola megvalósítása segíthető elő, másrészt a közgyűjtemények teret adhatnak a kulturális felzárkózási programoknak is.

A könyvtárak, a muzeális intézmények és a levéltárak számára egyaránt kiemelt feladattá vált az információkövetítés az élethosszig tartó tanulás elvárás-rendszerének történő megfelelés. A közgyűjtemények hiteles, alternatív oktatási helyszínen túl a digitalizáció következtében egyenlő esélyű hozzáférést biztosító, felzárkózást segítő virtuális tereket, valamint az új tartalommal töltődő innovatív közösségi helyeket is jelentik. Deklarált cél, hogy a település közigazgatási területén lévő muzeális intézmények, könyvtárak a helyi közművelődési tevékenység legkülönbözőbb formáinak, mint a kultúrák közötti kapcsolatok kiépítésének, a szabadidő kulturális célú eltöltésének és egyéb művelődést segítő lehetőségeknek, az iskolarendszeren kívüli, öntevékeny, önképző tanfolyamok, életminőséget és életesélyt javító tanulási, felnőttoktatási lehetőségeknek is a színtereivé váljanak.

A kulturális terület nagyszabású fejlesztéssel szolgálja a felzárkóztatási lehetőségek kialakítását a rászoruló településeken az önkormányzat nyilvános könyvtári ellátási kötelezettségének és a település közigazgatási területén lévő muzeális intézmény közművelődési tevékenységének támogatása alapján. 2013-ban minden megyében bevezetésre került az ötezer lakosnál kisebb népességű települések nyilvános könyvtári ellátása keretében a megyei könyvtár által működtetett Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer, amelynek az a célja, hogy elősegítse a felzárkózást a kulturális alapszolgáltatásnak tekinthető korszerű könyvtári szolgáltatások igénybevételi lehetőségének biztosításával. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer működtetését a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított forrás felhasználása biztosítja.

A társadalmi összetartozást szolgálja a 2012 évtől minden évben hazai forrásból az EMMI által a *roma kulturális események megvalósításának, kulturális tartalmak és termékek elérhetővé tételének támogatására létrehozott pályázat*. A pályázat a roma és nem roma kulturális és művészeti tevékenységet folytató szervezetekkel, egyéb civil szervezetekkel, cigány nemzetiségi önkormányzatokkal, helyi önkormányzatokkal és más szervezetekkel megteremti a kultúra széleskörű bemutatásának lehetőségét. A 2012. évben meghirdetett pályázat összege 25,9 M Ft volt, a bíráló bizottság 91 pályázatot minősített támogatásra érdemesnek. A 2013. évre meghirdetett pályázat összege 50 M Ft volt, az értékelő bizottság döntése értelmében, a két komponensben mindösszesen 142 pályázat részesült támogató döntésben. A 2014. évben ismét 50 M Ft volt a pályázható összeg, összesen 137 pályázat támogatásáról született döntés. A legutóbbi pályázat 2015. április 15-én jelent meg a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatal honlapján, keretösszege 50 M Ft, mely ismét hazai forrásból áll rendelkezésre.

Ami az *EU-s forrásokból támogatott fejlesztéseket* illeti, az „Építő közösségek” programok keretében a TÁMOP 3.2.3/A-B/11 kiírás teljes forrása 3 400 M Ft volt; a pályázaton a konvergencia régiókban 117 pályázat került támogatásra 2 928,4 M Ft értékben, amelyből az összes számlaalapú kifizetés a jelentés összeállításának időpontjában 2 553,24 M Ft volt.

A TÁMOP 3.2.3/A-B/12 kiírás teljes forrása 700 M Ft volt, a pályázatok benyújtására (A és B komponens) 2013 áprilisáig volt lehetőség. Az összes megítélt, leszerződött támogatás elérte az 579,26 M Ft-ot; a hatályos szerződéssel rendelkező projektek száma 107 db volt; az összes számlaalapú kifizetés a jelentés időpontjában: 485,21 M Ft-ot tett ki. A megvalósulás határideje 2015. június 30.

A nevelési-oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeinek támogatása érdekében a TÁMOP 3.2.11 „Kulturális intézmények részvétele a tanórán kívüli nevelési feladatok ellátásában” konstrukció teljes forrása 7 872,62 M Ft volt, a pályázatokat 2013 áprilisáig lehetett benyújtani. A megítélt támogatás 7 135,7 M Ft, a leszerződött támogatás 7 132,49 M Ft volt; a hatályos szerződéssel rendelkező projektek száma elérte a 237 db-ot; az összes számlaalapú kifizetés a jelentés összeállításának időpontjában 6 667,49 M Ft-ot tett ki. A pályázaton 346 pályázat került támogatásra, a megvalósulás határideje 2014. december 31. volt. A hátrányos helyzetű kistérségekben megvalósuló pályázatokra megítélt támogatás mintegy 3,1 Mrd Ft, itt a programokba bevont résztvevők száma közel 75 000 fő.

A TÁMOP-3.2.13 „Kulturális intézmények részvétele a tanórán kívüli nevelési feladatok ellátásában” pályázat megítélt támogatása 8 438,39 M Ft, a hatályos szerződéssel rendelkező projektek leszerződött támogatása 8 438,39 M Ft volt; a szerződéssel rendelkező projektek száma 373 db volt, a megvalósulás határideje 2014. december 31. volt. Az összes számlalapú kifizetés a jelentés összeállításának időpontjában 6 709,9 M Ft-ot tett ki. Jelen intézkedések a 2007–2013. közötti Európai Uniói tervezési-programozási ciklus pályázati konstrukciói közé tartoznak, így – a vonatkozó előírások szerint – lezárásuk mindenképpen megtörténik a 2015. évben.

A *helyi esélyegyenlőségi programok* (forrás: ÁROP 1.1.16, 800 M Ft) szerepének megerősítése érdekében kidolgozásra került a helyi esélyegyenlőségi programokkal kapcsolatos részletes szabályozás – ld. az Országgyűlésről szóló 2012. évi LXXXVI. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet, és a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet. Az önkormányzatok, járási hivatalok és kormányhivatalok tisztviselői körében képzések valósultak meg a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésére, ellenőrzésére és nyomonkövetésére a Türr István Képző és Kutató Intézet által korábban képzésben részesült 50 mentor és mentorasszisztens munkatárs segítségével a 2014. szeptember 30-ig tartó, 1 200 M Ft-ból megvalósuló ÁROP 1.1.16. kiemelt pályázat keretében. A mentorhálózat segítségével eddig 3078 helyi elkészült esélyegyenlőségi programot fogadott el az adott önkormányzat képviselőtestülete (4044 önkormányzati munkatárs részesült képzésben), tehát lényegében mindenhol elkészült a helyi esélyegyenlőségi program.

Az Ebktv. előírja, hogy 2013. július 1-től az önkormányzat az államháztartás alrendszeréből, az európai uniós forrásokból, illetve a nemzetközi megállapodás alapján finanszírozott egyéb programokból származó egyedi döntés alapján nyújtott, pályázati úton odaítélt támogatásban csak akkor részesülhet, ha a törvény rendelkezéseinek megfelelő, hatályos esélyegyenlőségi programmal rendelkezik. A törvényi és kormányrendelet szintű változások azt a célt is szolgálták, hogy olyan, a helyi viszonyokat napi szinten ismerő települési önkormányzati köztisztviselők és közalkalmazottak alkossák meg a helyi esélyegyenlőségi programokat, akik a program kidolgozásához szükséges település-specifikus ismeretekkel rendelkeznek, továbbá a helyi közösséghez tartozásuk miatt közvetlenül érdekeltek színvonalas, megvalósítható és fenntartható helyi esélyegyenlőségi program létrehozásában.

Az ÁROP pályázat befejezése után, 2015. január 1-jét követően a Türr István Képző és Kutató Intézet a helyi esélyegyenlőségi programokkal kapcsolatos feladatainak ellátására 24 fő határozatlan idejű munkatárssal működteti tovább a mentori hálózatot, melynek főbb feladatai a felülvizsgálatok, illetve a folyamatos képzések (tekintettel az igen jelentős fluktuációra), valamint a kapcsolódó pályázati konstrukciók megvalósításának támogatása (ÁROP-1.A.3). A Területfejlesztési Információs Rendszer keretein belül a tervek elkészítését támogató adatlekérdező felület került kialakításra.

A *rend- és honvédelem* területén számos jó gyakorlat működik. A BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság és az ORÖ által 2012. decemberben aláírt együttműködési megállapodásban megfogalmazottak szerint 2013-ban a megyei igazgatóságok együttműködési megállapodásokat kötöttek a megyei szinten működő roma önkormányzatokkal, elősegítve ezzel az MNTFS-ben meghatározott feladatok végrehajtását. A szaktárca és büntetés-végrehajtási szervezetek romaügyi referensei rendszeres pályaaorientációs előadásokat tartanak a középiskolákban, illetve azokban az oktatási intézményekben, ahol a roma fiatalok aránya kiemelkedően magas.

A Honvédelmi Minisztérium által működtetett „*KatonaSuli*” program a roma és hátrányos helyzetű fiatalok számára is lehetőséget biztosít. A tapasztalatok szerint egyre több középiskola (jelenleg mintegy 50-60 iskola, 2000-2200 fiatal) csatlakozik a programhoz, melynek keretében a katonai hivatás iránt érdeklődő fiatalok érettségi tantárgyként választhatják és tanulhatják a katonai alapismereteket.

2014. évben a cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló 1/2010. (OT 1.) ORFK utasítás módosításáról szóló 18/2014. (V. 30.) ORFK utasítással módosításra került cigány származású fiatalok rendőrré válásának elősegítése érdekében a Rendőrség által biztosított támogatási rendszer létrehozásáról, valamint a rendőri szervek ezzel kapcsolatos feladatairól szóló 1/2010. (OT 1.) ORFK utasítás. Az új normába beépítésre kerültek a felsőoktatási rendszer utóbbi években történt változásai (bolognai rendszer, Ba, Bsc, Ma, Msc. képzési formák bevezetése, a felsőoktatásban megjelent és alkalmazott kreditrendszer), a norma hatálya kiterjesztésre került az orvosi képzési területen tanuló fiatalokra, továbbá a levelező képzésben résztvevőkre. Az új utasítás 2014. május 30-tól hatályos. A 1/2010. (OT 1.) ORFK utasításban foglaltak alapján az ORFK, valamint a megyei rendőr-főkapitányságok 2014 júniusában pályázatot hirdettek a 2014/2015. tanévre szóló támogatás elnyerésére.

Középfokú tanulmányokat folytató roma származású fiatalok tekintetében 2014-ben az 54 fő jelentkezőből összesen 19 fővel került sor szerződés kötésre. A pályázók mindegyike eleget tett középfokú vagy felsőfokú rendőri végzettséget adó intézmény szakmai feltételeinek. Az ORFK-nak a beszámoló összeállítása időpontjában egy fővel volt érvényes felsőfokú támogatási szerződése.

Az ORFK Humánigazgatási Szolgálat Rendészeti Szervek Kiképző Központ szervezésében a 2013. évben 4 alkalommal 3 napos, iskolarendszeren kívüli *felnoítképzési konfliktuskezelési tanfolyam* keretében került sor. A tanfolyam célja elsősorban a rendőrség azon állományának rendészeti alapokra épülő – kommunikációs-konfliktuskezelési technikákkal történő – megerősítése volt, amely a mindennapi szolgálati feladatok ellátása során folyamatosan kapcsolatba kerül az állampolgárokkal. Ennek során a tanfolyam olyan módszereket, technikákat mutatott be, amelyek segítségével az érintett résztvevő megtalálja, és kifejleszti a személyiségéhez leginkább illeszkedő konfliktuskezelési metodikát. A 2014. évben 12 konfliktuskezelői tréning volt, ebből négy Budapesten 62 fővel, 5 alkalom Nyírbátorban 68 fő részvételével, és Szegeden 3 alkalom 36 fővel.

Az ORFK szervezeti egységei, az ország nyugati és keleti megyéi, valamint a Budapesti Rendőr-főkapitányság Területi Kisebbségi Kapcsolattartási Munkacsoport 1-1 tagja részvételével a Hans Seidel Alapítvány finanszírozásában 2014. június 25-27-én továbbképzés megtartására került sor.

Az ORFK és az Európai Roma Rendvédelmi Bajtársi Egyesület szervezésében a Norvég Civil Alap támogatása révén „Kezdeményezés a gyűlölet alapú incidensek rendészeti kezelésének, valamint megelőzésének fejlesztésére” elnevezésű képzés 2015 januárjától megyénként 3 fő szolgálatparancsnok részére valósul meg.

A gyűlölet-bűncselekményekkel szembeni országos szakvonal működése során az egységes szakmai színvonal kialakítása is cél volt. Ennek keretében a rendőrség kiemelt hangsúlyt fordított a feladatvégzésbe bevont munkatársak képzésére. A területi szakirányítók és egyes fővárosi kerületek rendőrkapitányai számára civil szervezetek bevonásával tréningek kerültek megtartásra, a képzések többek között a másság megértését és elfogadását szolgálták. Az áldozatvédelem kérdésének fontossága, valamint a bűncselekmények megfelelő minősítése a tréningek anyagának legjelentősebb részét képezi, így a kiszolgáltatót közösségek (pl. romák), valamint az áldozattá vált egyes személyek iránti empátia erősítése eredményesebben biztosítható.

A társadalmi szerepvállalás részeként 2013 decemberében új szakmai – rendőr-civil egyeztető – fórum elfogadtatására került sor. Első lépésként a 2012. augusztusi, devecseri gárdavonulás és az ahhoz kapcsolódó büntetőeljárások helyzete került megvizsgálásra, majd rendszeres időközönként (kéthavonta) további eseteket (pl. Konyár) értékelték ki közösen. Az eszmecsere biztosíthatja, hogy a rendőrség hatékonyabban lépjen fel a helyi konfliktusok megelőzése és kezelése során.

A települési önkormányzatok a nemzetiségi önkormányzatok kapcsolattartóival közösen felmérték az *uzsora-bűncselekmények* és az ezekhez szorosan kapcsolódó büntetendő cselekmények tekintetében a bűnügyi fertőzöttséget; a megállapított tendenciákat folyamatosan figyelemmel kísérik. Az értékelő-elemző munka során a legfertőzöttebb megyék (Borsod-Abaúj-Zemplén, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar, illetve Baranya) eljáró szervei beszámoltak a nyomozások állásáról, a büntetőeljárások lefolytatását elősegítő, illetve akadályozó tényezőkről. Helyszíni ellenőrzések alkalmával az ORFK Bűnügyi Főigazgatóság Bűnügyi Főosztály Korrupció és Gazdasági Bűnözés Elleni Osztálya felvette a kapcsolatot az érintett nyomozó hatóságok bűnügyi és közrendvédelmi szakterületén dolgozó munkatársakkal, továbbá az illetékes ügyészségek képviselőivel is. A nyomozások hatékonyságának elősegítése érdekében módszertani útmutató készült.

A Rendőrség nyomozó hatóságai előtt uzsora-bűncselekmény, valamint uzsorás jellegű cselekményekkel összefüggésben lévő büntetőeljárások adatai szerint – a területi nyomozó hatóságok rendszeres adatközlése alapján – 2014-ben uzsorakamatos kölcsönhöz köthető bűncselekmények miatt a rendőrség nyomozó hatóságai összesen 163 nyomozást fejeztek be. A befejezett ügyek közül 49 esetben feljelentés elutasítással, 72 esetben bűncselekmény, illetve bizonyíték hiányában történő megszüntetéssel, 38 ügyben vádemelési javaslattal, 4 ügyben pedig egyéb módon (áttétel, egyesítés, átminősítés) zárult az eljárás. A folyamatban lévő, illetve a befejezett büntetőeljárások adatairól negyedévente jelentést küld az ORFK a belügyminiszternek. Az uzsorás jellegű bűncselekményekkel kapcsolatos eljárásokat gyorsítja a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról szóló 13/2014. (V. 16.) ORFK utasítás.

A 2013. július 1-jén hatályba lépett, a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényre, valamint az emberkereskedelem megelőzéséről, és az ellene folytatott küzdelemről, az áldozatok védelméről, valamint a 2002/629/IB tanácsi kerethatározat felváltásáról szóló 2011/36/EU irányelvre és az emberkereskedelem áldozatai azonosításának rendjéről szóló 354/2012. (XII. 13.) Korm. rendeletre tekintettel, munkacsoport keretében megkezdődött a jelenleg hatályos, a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az *emberkereskedelem* kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtását szabályozó 46/2007. (OT 30.) számú normatív utasítás felülvizsgálata és átdolgozása.

A 2013-2016-ra vonatkozó Emberkereskedelem Elleni Nemzeti Stratégia elkészítését az ÁROP 1.1.19. pályázat keretében a BM 2013. május 31-i határidővel vállalta. A stratégiát a Kormány 2013. május 29-i ülésén az Ember-

kereskedelem Elleni Küzdelemről szóló 2013-2016 közötti Nemzeti Stratégiáról szóló 1351/2013. (VI. 19.) Korm. határozattal elfogadta.

Az ORFK Bűnmegelőzési Osztály részt vesz „Az emberkereskedelem európai áldozatainak irányítása és segítése” – RAVOT-EUR elnevezésű magyar-belga-holland projektben. A magyar kezdeményezésű projekt fő törekvése egy olyan nemzetközi áldozatkezelési mechanizmus kialakítása Magyarország, Belgium és Hollandia között, amely elősegíti mind a munka, mind a szexuális célú emberkereskedelem áldozatává vált személyek biztonságos visszatérését, az áldozatok irányítását, valamint a kapcsolat- és bizalomépítést az egyes országok nemzeti mechanizmusai között. Az ORFK kiemelt figyelmet fordít a nyomozást végző állomány szakmai tudásának növelésére, szinten tartására, amelyet oktatással tesz hatékonnyá. 2013 decemberében az emberkereskedelem áldozatainak azonosításával kapcsolatos feladatok egységes és maradéktalan végrehajtására mentorképzést szerveztek. Az emberkereskedelem áldozatainak azonosításának rendjéről szóló 354/2012.(XII.13.) kormányrendelet által meghatározottakat, valamint általános áldozatsegítési ismereteket 2014-ben valamennyi megyei rendőr-főkapitányság oktatta az érintett állomány körében.

2014 márciusában az ORFK és a Baptista Szeretetszolgálat együttműködési megállapodást kötött. Fő célkitűzése az emberkereskedelem területén történő áldozattá válás megelőzése és az áldozatok mielőbbi ellátásba kerülésének segítése.

2013-ban kétoldalú együttműködési megállapodás született a Holland Királyság Rendőrségével a két ország rendőrségének szorosabb együttműködése, az emberkereskedelem elleni közös, hatékony fellépés érdekében, amely a gyakorlatban közös nyomozásokban, legjobb gyakorlatok átvételében, személyes tapasztalatcserékben valósul meg.

A jogkövető magatartás segítéséhez kapcsolódó modell programok (DADA, ELLEN-SZER) rendelkezésre állnak. A 2013/2014-es tanévben a DADA program keretében az ország 193 települése 342 iskolájának 1293 osztályában 33 128 gyermeket 157 rendőr oktatott. Szintén ebben a tanévben, az ELLEN-SZER programban az ország 26 települése 43 iskolájának 152 osztályában 7 098 fiatal vett részt, akiket 27 rendőr oktatott. Azokban az iskolákban, ahol a létszámihiány, illetve a leterheltség miatt a programokat egészükből nem tudták végrehajtani, bűnmegelőzési foglalkozások keretében kaptak tájékoztatást a diákok a tantestülettől érkezett kéréseknek megfelelően. Az oktatók szinte mindenhol szabadidős rendezvényeken, szakmai napokon, diákvetélkedőkön és nyári táborokban is közvetítették a programok szellemiségét. A DADA program 2014/15. tanévi tervezett adatai: 212 település, 341 iskola, 1203 osztályban 3105 fő gyermek, 164 fő rendőr oktató. Az ELLEN-SZER program 2014/15. tanév tervezett adatai: 23 település, 42 iskola, 92 osztályban 2519 fő gyermek, 30 fő rendőr oktató.

Az ORFK Oktatásigazgatási és Kiképzési Főosztály által szervezett, felügyelt és koordinált belügyi rendészeti középiskolai képzés országosan 76 civil oktatási intézményben képezi a pedagógiai program részét. Az alapvető jogi, szociológiai, kriminológiai ismeretek sok esetben szembesítik a fiatalokat cselekedeteikkel és hozzájárulnak a jogkövető viselkedés kialakításához, megerősítéséhez.

Az *áldozatsegítés* vonatkozásában a TÁMOP 5.6.2 „TEtt” kiemelt projekt által érintett kilenc megyében sor került a roma nemzetiséghez tartozó önkéntesek felvételére. Minden önkéntes hospitáláson vett részt a megyei áldozatsegítő szolgálatnál. Minden régióban, valamennyi önkéntes „Interjútechnikák, esetkezelés, empátiafejlesztés önkéntesek és önkéntes szervezők részére” címmel képzésen vesz részt. A 14 roma nemzetiségű önkéntes közül 9 fő vett részt a tréningen és kapott tanúsítványt a részvételről. A képzésben részesült önkéntesek a továbbiakban is folytatják munkájukat.

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálat felvette a kapcsolatot az ORÖ-vel, majd a Kék-Vonal Alapítvánnyal az áldozatsegítők képzése tárgyában. Az alapítvány közreműködésével 61 fő áldozatsegítő részvételével került sor a segítő beszélgetés eszköztárának fejlesztését szolgáló tréning megszervezésére. Nem kifejezetten a romákkal kapcsolatos képzés volt, ám tartalmánál és jellegénél fogva hozzájárult a stratégia által kitűzött cél megvalósulásához.

Az áldozatsegítésről szóló tájékoztató interneten való megjelenítés érdekében a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Igazságügyi Szolgálat felvette a kapcsolatot valamennyi nemzetiségi önkormányzattal, akiknek az együttműködésével sor került az Áldozatsegítő Szolgálat munkájával kapcsolatos tájékoztató anyag lefordítására. Az anyag közzétételre került a KIH honlapján.

(Folytatjuk)

Látogasson el honlapunkra: www.nemzetisegek.hu